

ЗАҢ КЕҢЕСТЕРІ

N&P Назханов
және Серіктестері

СҰРАҚ №91:

Мен пәтерді (сатып алу-сату негізінде) сатып алып, меншік иесі болдым, бірақ 6 айдан кейін қаржы полициясынан қоңырау шалып, мәміленің заңсыз екенін айтты, алаяқтық фактісі бойынша қылмыстық іс қозғалғанын және менің жәбірленуші ретінде өтініш жазуым қажет екенін хабарлады! Қатысушы тұлғалар: 1) бірінші тұлға (бұрынғы бірінші иесі, ол сотқа арызданған, бірақ пәтер енді оның атына тіркелмеген), содан кейін 2) екінші тұлға (бұрынғы иесі), ол бұл пәтерді сатып алып, 3) үшінші тұлғаға сатты (бұрынғы иесі), ол Ресейге кетіп, 4) тұлғаға сату құқығы бар сенімхат жазды, кейін мен 5) тұлға ретінде пәтерді сатып алдым! Сонымен қатар, менің құжатымды нотариус 6) рәсімдеді, ол мәміленің заңдылығына жауап береді! Осы уақыт аралығында менің сатып алу-сату келісімім ХҚКО-да бекітілді, бәрі дұрыс және мен жөндеу жұмыстарын бастадым! Маған не істеу керектігін айтыңыз! Ақшаны қайтару үшін не істеу керек? Кімді және қалай жауапқа тартуға болады? Маған барлық қатысушылардың кінәлі деп ойлаймын. Қазір мен осы мәселені шешу үшін барлық күш-жігерімді және білімімді қолданғым келеді, сомасы 10000\$. Егер прецедент бар болса, нәтижесін жазып жіберіңіз!

ЖАУАП:

Адал сатып алушы — бұл тұлға, ол ақылы мәміле жасау кезінде сатып алған мүлкінің отчуждение жасауға құқығы жоқ екенін білмеген және білуі тиіс болмаған тұлға. 16.07.2007 ж. № 5 Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Нормативтік қаулысындағы 17-тармаққа сәйкес, меншік иесі мүлкін добросовестный сатып алушыдан тек сол мүлік өзінен немесе оған берілген тұлғадан оның еркінен тыс шыққан жағдайда ғана қайтарып ала алады, мысалы, адасу, алдау, зорлық-зомбылық немесе қасақана әрекеттер нәтижесінде. Бұл ретте меншік иесі мүліктің өз еркінен тыс шыққанын дәлелдеуі тиіс.

Сол қаулының 18-тармағына сәйкес, егер мүлік ақылы мәміле бойынша құқықсыз тұлға тарапынан сатылған болса, меншік иесі оны добросовестный сатып алушыдан қайтарып алып, мәмілені заңсыз деп тануы мүмкін. Бұл құқық барлық келесі мәмілелерге де таралады. Егер сот сатып алушының добросовестный екенін анықтап, мүлік меншік иесінің еркімен шыққанын дәлелдесе, талап қанағаттандырылмауы мүмкін.

Егер добросовестный сатып алушы мүлікті жақсартуға шығындар жұмсаса, ол осы шығындарды меншік иесінен қайтаруды талап етуге немесе жақсартуларды, егер олар бүлінбей бөлінетін болса, қалдыруға құқылы. Егер бөліну мүмкін болмаса — шығындарды қайтаруды талап етуге құқылы.

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес, егер мәміле заңсыз деп танылса, оның құқықтық салдары болмайды, тек заңсыздықпен байланысты салдары болады. Бұл жағдайда тараптар мәміле бойынша алынғандардың барлығын қайтаруға, ал қайтару мүмкін болмаса, ақшалай өтемақы төлеуге міндетті.

СҰРАҚ №92:

Адвокат "алаяқтардың" мені сот процесі кезінде, сондай-ақ үзілістерде, сот ғимаратында дәлізде және басқа жерлерде "сотталушы" деп атайды. Маған тек қана қылмыстық жауапкершілік жүктелді және сот процесі өтіп жатыр, бірақ судья әлі шешім шығарған жоқ. Бұл жағдайда адвокат "алаяқтардың" мені "сотталушы" деп атауға құқығы бар ма? Егер жоқ болса, осындай адвокатты қалай орнынан қоюға болады, яғни адвокатқа қатысты Коллегияға шағым жасауға бола ма?

ЖАУАП:

Сотталушы статусын азамат қылмыстық іс бойынша оның қылмыстық құқық бұзушылық жасағаны туралы айыптау сотқа жіберілгеннен кейін алады. Сот үкімі шығарылғаннан кейін ол не айыпталушы, не ақталған тұлға болады, үкімге байланысты. Егер сот сізге қатысты қылмыстық іс қаралып жатса, адвокат сізді сотталушы деп атауға құқығы бар, ал егер сіз жәбірленуші, куәгер немесе процестің басқа қатысушысы болсаңыз, онда мұндай атау сізге қолданылмайды. Адвокаттың әрекеттеріне қатысты адвокаттар алқасына шағымдануға сіздің кез келген жағдайда құқығыңыз бар.

СҰРАҚ №93:

Кеше кешке, тәтемнің күйеуі бізге пәтерге келіп (ол ішімдікке әуес), анама қорқытып, жұдырықпен шабуыл жасады, сондай-ақ ол менің қарт әжемді ұрды, ол анамды қорғауға тырысқанда. Үйде менің кәмелетке толмаған қарындасым да болды, ол қорқыныштан жылай бастап, көмекке шақырды, көршілер келіп, оларды ажыратты. Мен үйге келгенде дереу полиция шақырып, арыз жаздық. Келесі күні біз Полиция басқармасына бардық, онда бізге үйге қайтуды және уақытты босқа жұмсамауды айтты, өйткені ештеңе ала алмайтынымызды, бұл тек қарапайым тұрмыстық жағдай екенін, бізді қорғайтын заң жоқ екенін және оны түрмеге отырғыза алмайтынын айтты, дене жарақаттарын да тіркемеді. Менің сұрағым: осы "ақымақтан" қалай қорғануға болады және сотқа арызды дұрыс рәсімдеу үшін қайда жүгінуім керек?

СҰРАҚ №94:

Мен Өзбекстанға ақша жібергенімде, Қазпочтамен тапсырыс хатымен жібердім, бірақ конверт ашылып, ақшалар ұрланған, хатты скотчпен жапты да, мекенжай бойынша жіберді. Өзбекстанда хатты алған кезде оны жабық күйде қабылдағаны туралы мөр басылды. Мен ақшалардың мен жіберген пошта бөлімшесінде алынғанын дәлелдей аламын ба?

ЖАУАП:

«Пошта туралы» заңның 44-бабына сәйкес, пошта операторы тіркелген пошта жіберілімінің жоғалуы, зақымдануы немесе ішіндегі заттардың жетіспеушілігі үшін, сондай-ақ жіберілім мерзімдерінің бұзылуы үшін жауапты. Ақшаны пошта аударымдары арқылы жіберу ұсынылады.

Осы баптың 3-тармағына сәйкес, оператор пошта жіберілімінің жоғалуы немесе зақымдануы, сондай-ақ тауардың жетіспеушілігі үшін келесі жауапкершілікті көтереді:

1. толық жоғалу немесе зақымдану — жарияланған құны мен төленген тарифтің мөлшерінде;
2. ішіндегі заттардың жетіспеушілігі немесе зақымдануы описьпен — жетіспейтін бөлікке жарияланған құн мөлшерінде;
3. описьсіз — жоғалған немесе зақымданған бөлік массасына пропорционалды;
4. басқа жіберілімнің жоғалуы немесе зақымдануы — тарифтің екі еселенген мөлшерінде;
5. басқа жіберілімде жетіспеушілік немесе зақымдану — тариф мөлшерінде;
6. пошта аударымының жоғалуы — аударымның сомасы мен тариф мөлшерінде.

Шағымдарды қарау тәртібі «Пошта туралы» заңның 24-бабының 10-тармағында реттеледі. Оператордың ережелерімен танысып, шағым жазыңыз. Сондай-ақ, бейнебақылау камерасынан жазбаларды алу үшін полицияға арыз жазу ұсынылады. Егер оператор шара қолданбаса, зиянды өтеу үшін сотқа жүгінуге болады.

СҰРАҚ №95:

Мен Петропавл қаласының УП-на 420-бап бойынша психоневрологиялық диспансердің (лицензиясы мен құжаттары жоқ, сараптама жүргізуге құқығы жоқ) дәрігер-эксперттеріне қатысты «белгілі бір жалған қорытынды беру» туралы арыз жаздым. Тергеу жүргізіп жатқан құқық қорғау органдары менің талаптарымнан кейін 4 айдан соң қаулы жіберді: қолтаңбасы жоқ, мөрі жоқ, шағымдану құқығы мен тәртібі жоқ. Әрине, бұл заңбұзушылық. Бұл мәселені әрі қарай қалай шешуге болады?

ЖАУАП:

Сіз кез келген жағдайда сотқа дейінгі тергеу органдарының шешіміне шағымдануға құқылысыз. Ол үшін сізге 105-бапқа сәйкес шағым жазып, тиісті УП тергеу бөлімінің бастығына немесе тиісті аудан прокурорына жүгіну қажет. Екі инстанцияға да бір мезгілде жүгінуге болады. Сіздің шағымыңызды қарау нәтижесінде, сізге жазбаша негізделген жауап берілуі тиіс, бірақ бұл да соңғы қадам емес, егер сіз шешіммен келіспесеңіз, сіз оны жоғары тұрған прокурорға немесе тікелей тергеу сотына 106-бап бойынша қайта шағымдануға құқылысыз.